

**Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat
Hivatala**

KOCKÁZATKEZELÉSI SZABÁLYZAT

2013.01.01.

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Általános rész	3
1.	A szabályzat célja	3
2.	A kockázat fogalma	4
3.	A kockázat kezelője	4
4.	A kockázatkezelési hatókör	4
II.	A végrehajtás szabályai	5
1.	Kockázati tényezők azonosítása	5
2.	Kockázatok felmérése és értékelése	5
3.	Kockázati reakciók.....	4
	Kockázat kezelése (intézkedés végrehajtása).....	6
5.	Kockázati controlling	7
6.	A kockázatkezelés időtartama.....	8
III.	A szabályzat hatálya	8

Mellékletek:

1. számú	Az önkormányzatot érintő kockázatok
2. számú	Egyszerű kockázati rangsor.
3. számú	Folyamat kockázatkezelési tábla.
4. számú	Kockázati térkép.
5/a).	Kockázati skála kialakítása.
5/b.)	Kockázatkezelési mátrix.
6. számú	A kockázatkezelés felelősei.
6/a.)	Kockázatok kezelése.
6/b.)	Kontrollok, adott kockázatokra adott válaszlépések.

I. Általános rész

1. A szabályzat célja

Az államháztartásról szóló 2011.évi CXCV. törvény 69.§ (2) bekezdés értelmében a belső kontrollrendszer létrehozásáért, működtetéséért és fejlesztéséért a költségvetési szerv vezetője felelős, az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatók figyelembevételével (ÁHT 62 §).

A 370/2011.(XII.31.) Kormányrendelet (a továbbiakban Bkr) 5§ (1) bekezdés értelmében a költségvetési szervek belső kontrollrendszerét az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatók megfelelő alkalmazásával kell kialakítani és működtetni.

A Bkr 51§ (1) bekezdés b.) pontja értelmében az ÁHT 62§-ban meghatározott feladatkörében az államháztartásért felelős miniszter megalkotja, közzéteszi és rendszeresen felülvizsgálja a belső kontrollrendszerrel kapcsolatos jogszabályokat módszertani útmutatókat.

A szabályzat összeállításánál figyelembe vettem a Nemzetgazdasági Minisztérium Államháztartásért Felelős Államtitkárság által kiadott Magyarországi államháztartási belsőkontroll Standardok Útmutójában foglalt Kockázatkezelési rendszer című fejezet előírásait.

A Bkr 3§ b.) pontja értelmében, a költségvetési szerv vezetője felelős a belső kontrollrendszer keretében – a szervezet minden szintjén érvényesülő- megfelelő kockázatkezelési rendszer kialakításáért, működtetéséért és fejlesztéséért.

A kormányrendelet 2§ m.) pontja értelmében a kockázatkezelési rendszer olyan irányítási eszközök és módszerek összessége, melynek elemei a szervezeti célok elérését veszélyeztető tényezők (kockázatok) azonosítása elemzése, csoportosítása, nyomon követése, valamint szükség esetén a kockázati kitettség mérséklése.

A kormányrendelet 7§(1) bekezdés értelmében, a költségvetési szerv vezetője köteles kockázatkezelési rendszert működtetni.

A hivatal vezetésének feladata az, hogy a kockázatokra – eseményekre vagy következményekre, amelyek lényegi befolyással lehetnek a szervezet célkitűzéseire – tudjon reagálni a szervezet oly módon, hogy lehetőség szerint elősegítse az eredeti célok elérhetőségének, teljesítésének valószínűségét, s ezzel egy időben minimálisra csökkentse az ezt veszélyeztető tényezők bekövetkeztének esélyét.

A szabályzat az önkormányzat hivatala kockázatkezelési eljárásának meghatározására szolgál (kockázat azonosítása, - mérése és - kezelése).

A kockázatkezelés - mint módszer - a vezetés gyakorlati eszköze, a tervezés és döntéshozatal, a végrehajtás alapvető része, a feladatellátást támogató belső folyamat.

A kockázatkezelés magában foglalja a stratégia megvalósítását fenyegető kockázatok azonosítását és értékelését, illetve szükség esetén kockázatsökkentő intézkedések megvalósítását.

A kockázatkezelés révén az önkormányzat hivatala feltárja a kockázatot, másrészt megelőzi annak bekövetkeztét.

2. A kockázat fogalma

Kockázat: a költségvetési szerv gazdálkodása tekintetében mindazon elemek és események bekövetkeztének a valószínűsége, amelyek hátrányosan érinthetik a szerv működését.”

A kockázat lehet:

- egy esemény vagy következmény, amely lényegi befolyással van a szervezet célkitűzéseire,
- véletlenszerű esemény, hiányos ismeret vagy információ,
- eredendő kockázat, amely szabálytalanságok vagy a megvalósítás során fellépő hibák előfordulásának kockázata,
- ellenőrzési kockázat: az ezen hibákat vagy szabálytalanságokat meg nem előző illetve fel nem táró folyamatba be nem épített ellenőrzési eljárásokból fakadó kockázat.

A kockázatok forrása lehet az önkormányzatra nézve külső eredetű kockázat, vagy a saját tevékenysége (vagy annak hiánya) hatására kialakuló kockázat.

3. A kockázat kezelője

A hivatal működésének alapvető érdeke, hogy elérje célkitűzéseit, a cél érdekében végzett tevékenysége, működése során különféle kockázatokkal szembesül.

A kockázatkezelés nem azonos a kockázatok megszüntetésével vagy minimalizálásával, a kockázatok vállalása együtt jár adott célok elérésével.

A kockázatok értékelése alapján, a kockázati helyzetek folyamatos figyelemmel kísérése, a kockázatkezelési intézkedések státuszának és hatékonyságának vizsgálata, a főjegyző, a kockázati jelentés elkészítése a kockázati felelős feladata.

A kockázatkezelés folyamata:

- A kockázatok azonosítása,
- A kockázatok értékelése,
- A kockázatok felülvizsgálata,
- Válaszok megfogalmazása a felmerült kockázatokra,
- A kockázatok nyilvántartása.

4. A kockázatkezelési hatókör

Az önkormányzat hivatalán belül a munkaköri leírásokban történő rögzítéssel ki kell jelölni az egyes folyamatok kockázatgazdáit, akik felelősek az adott területen a kockázatkezelési rendszer irányításáért, és működtetéséért, valamint a kockázat nyilvántartás vezetéséért és a kockázati jelentés elkészítéséért.

A kockázatok felismeréséért, kezeléséért az iroda-vezetők a felelősek.

A kockázatokat évi rendszerességgel újra kell értékelni.

Az önkormányzat hivatala iroda-vezetőinek kötelezettsége:

- A lehetséges kockázatokat folyamatosan azonosítani,
- Az azonosított kockázatokat haladéktalanul értékelni,
- A kockázat nyilvántartás részére írásban tájékoztatást adni,
- Az azonosított kockázatokat kezelni vagy kezelésükre javaslatot tenni a hatáskörrel rendelkező részére,
- A kockázatkezelés hatékonyságát figyelemmel kísérni (kockázat monitoring).
- Az iroda előtt álló rövid és középtávú prioritásokat, célkitűzéseket és feladatterveket, ezeket éves tervben rögzíteni,
- Az éves munkaterv elkészítését, átfogó kockázat felméréssel kell összekötni, a feladatokat egy időben kell végrehajtani,
- A közgyűlés részére a főjegyző által elkészítendő éves kockázati jelentéshez adatokat szolgáltatni a kockázatokról, azok értékeléséről, a megtett vagy szükséges válaszhintézkedésekről,
- Az önkormányzat hivatala stratégiájának megvalósulását fenyegető, és az iroda szintjén nem kezelhető kockázatokat, a felmerüléskor, soron kívül a főjegyzőnek jelenteni.

II. A végrehajtás szabályai

1. Kockázati tényezők azonosítása

A kockázatok beazonosításához alaposan ismerni kell az önkormányzat illetve az Önkormányzat Hivatala célkitűzéseit, a hosszú távú célokon át a napi működésig bezárólag.

A kockázatok az országos, a helyi és a szervezeten belüli közeg illetve folyamatok tökéletes ismerete birtokában önértékeléssel azonosíthatók.

Az Önkormányzat Hivatalában dolgozó valamennyi munkatárs köteles részt venni a tevékenységek kockázati szempontok szerinti vizsgálatában.

A munkatársak ezen tárgykörben végzendő konkrét feladatait az iroda-vezetők határozzák meg.

A Megyei Önkormányzatot, illetve az Önkormányzat Hivatalát érintő kockázatok példaszerű felsorolását az **1. számú melléklet** tartalmazza.

2. Kockázatok felmérése és értékelése

A kockázatok értékelése a kockázatnak az önkormányzatra illetve a hivatalra várható hatása és annak bekövetkezési valószínűsége figyelembe vételével történik.

Az azonosított kockázatok értékelése a jelen szabályzat mellékletei figyelembe vételével a kockázati mátrix segítségével lehetséges.

Értékelni kell a kockázatokat abból a szempontból is, hogy azok a számszerűsíthető kockázatokon túl a jó hírnevet kockáztatják-e?

Az önkormányzat valamint a hivatal a vállalhatónak ítélt kockázat mértékét,- kockázati étvágyát-évente, az összes körülmény figyelembe vételével állapítja meg.

3. Kockázati reakciók.

A kockázatok azonosítása és értékelése után a közgyűlés elnökének illetve a főjegyzőnek döntenie kell arról, hogy – önkormányzat, illetve a z önkormányzat hivatala stratégiai céljait figyelembe véve – az önkormányzat hivatala illetve az önkormányzat vállalni tudja az adott kockázatot vagy sem. Amennyiben nem vállalható fel a kockázat, akkor intézkedéseket kell tenni annak csökkentése vagy megszüntetése érdekében.

A kockázatkezelési intézkedéseket várható kockázatsökkentő hatásuk és megvalósítási költségük összevetésével kell értékelni. Az intézkedések közül csak azokat érdemes megvalósítani, amelyek esetében a megvalósítás költsége nem haladja meg az intézkedés megvalósításával elérhető kockázatsökkentés mértékét.

Figyelemmel kell lenni arra, hogy a csökkentő intézkedések ellenére is maradhat egy bizonyos szintű kockázat. Ezek lehetnek:

- eredendő kockázat
- maradvány kockázat

Az eredendő kockázat a beazonosított, de még nem kezelt kockázat, a maradvány kockázat a kockázat csökkentésére tett azonnali intézkedések után még fennálló olyan kockázat, amely a kockázati tűréshatáron belül helyezkedik el. (6/a,6/b. számú mellékletek).

Alapvetően négy kockázatkezelési stratégia áll a hivatal előtt:

- kockázat elviselése (pl. válaszintézkedés aránytalanul nagy költségei miatt),
- kockázat átadása (pl. biztosítás révén),
- kockázat kezelése (célja a kockázatok elviselhető szintre való csökkentése),
- kockázatos tevékenység befejezése (nehezen megvalósítható).

A kockázat vállalása döntés esetén is folyamatosan figyelemmel kell kísérni annak változását. A kockázatsökkentésre és elkerülésére sok módszer létezik, kezdve az egyszerű munkaszervezéstől a szerződések módosításáig.

A kockázat áthárítása a hivatali kockázatok egy jól körülhatárolt részére, elsősorban a katasztrófa-kockázatokra adhat megoldást.

A kockázatok folyamatos nyomon követése során rendszeres időközönként újra kell értékelni a kockázati tényezőket.

A kockázatkezelés nem elkülönült feladatként jelenik meg a közgyűlés hivatalában, hanem be kell épülnie a mindennapi tevékenység közé.

A kockázati környezet változása esetén azonosítani kell az újabb kockázatokat és kezelésükről gondoskodni kell.

Ehhez a felelősként megjelölt iroda-vezetőknek folyamatosan figyelemmel kell kísérni a közgyűlés és a közgyűlés hivatala működését.

4. Kockázat kezelése (intézkedés végrehajtása)

A költségvetési évre szóló munkaterv/célkitűzések végrehajtását megakadályozó tényezők, kockázatok azonosítását követően a kockázatok kiküszöbölésére vonatkozó válasz/intézkedés meghatározása szükséges.

A kockázat azonosítással a megfelelő válaszlépések kialakíthatók, így a kockázatok mérsékelhetők.

Kockázatkezelési módok:

- **Megelőző kontroll**
Korlátozzák egy nem kívánt következménnyel járó kockázat megvalósulásának lehetőségét. (Pl.: adott feladat ellátását csak a felhatalmazott személy végezheti)
- **Korrekciós kontroll**
A bekövetkezett, nem kívánt kockázat következményeit módosítják úgy, hogy kiegészítő megoldást nyújt a nem kívánt esemény csökkentésére
- **Iránymutató kontroll**
A kívánt következmény elérését, bekövetkezését biztosítja. (Pl.: vezetői utasítás)
- **Felderítő kontroll**
A nem kívánt esemény bekövetkezését követően fejtik ki hatásukat, így a keletkezett kár, veszteség elfogadása feltétele az alkalmazásának. (Pl.: a kissebbségi önkormányzatok gazdálkodása ellenőrzésének elmulasztása)

A hatékony folyamatba épített ellenőrzés a legjobb eszköz a kockázatok kezelésére. A folyamatba épített ellenőrzés hatékonyságát támogatja az ellenőrzési nyomvonal kialakítása. Az ellenőrzési nyomvonal kiépítése alapján lehet a megfelelő kockázatelemzési tevékenységet ellátni.

A kiemelten nagy kockázatú tevékenységek esetében az önkormányzat hivatalának vezetője, a megyei főjegyző intézkedik a legmagasabb kockázatú terület/tevékenység ellenőrzéséről (preventív ellenőrzés), folyamatos jelentést, beszámolót kér vagy felkéri a belső ellenőrzést vizsgálat elvégzésére.

A választott intézkedés, kockázatkezelés hatását is szükséges felmérni, a felmérés eredményét szükséges összevetni az adott művelettel, tevékenységgel kapcsolatos eredetileg tervezett végeredménnyel. Az intézkedések költségét össze kell vetni kockázatcsökkentő hatásukkal, és amennyiben a költség nem haladja meg a hatást, akkor érdemes végrehajtani az intézkedést.

5. Kockázati controlling

A kockázati intézkedések folyamatos figyelemmel kísérése, a kockázatkezelési intézkedések státuszának és hatékonyságának vizsgálata a főjegyző és a Pénzügyi iroda vezetőjének állandó feladata. Szükség esetén javaslatot tesznek az egyes tevékenységek szabályozásának korszerűsítésére.

Amennyiben az intézkedések nem érik el a kívánt hatást, azokat módosítani kell, illetve új intézkedéseket kell kidolgozni. A kockázati jelentéseknek ki kell térniük az intézkedések részletes vizsgálatára.

A feltárt kockázatokról, hibákról olyan nyilvántartást kell vezetni, amely tartalmazza a bekövetkezés valószínűségét, az esetleges felmerülő kár mértékét, a kockázat kezelésére javasolt intézkedéseket, valamint a felelős munkatárs megnevezését.

6. A kockázatkezelés időtartama

A kockázatkezelési tevékenységet a döntés előkészítésnél, a költségvetési koncepció elkészítésének első szakaszaiban különös gondossággal kell megkezdeni-e az iroda-vezetőknek.

A költségvetési év során folyamatosan nyomon kell követni a folyamatokat, frissíteni a kockázat értékelés megállapításait, illetve ellenőrizni a megtett intézkedések hatásait a kockázatok folyamatos változásával.

Kockázat értékelő lapok készítése:

határidő: költségvetési évet megelőző év szeptember 30.

költségvetési év január 31.

készíti: Iroda-vezetők

kapja: főjegyző

Kockázati jelentés készítése:

határidő: költségvetési évet megelőző év október 10.

költségvetési év. február 28.

készíti: főjegyző

kapja: a közgyűlés elnöke

az Iroda-vezetők

a Belső ellenőr

III. A szabályzat hatálya

Jelen szabályzat hatálya a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzatra az Önkormányzat Hivatalának Irodáira és valamennyi munkatársra kiterjed.

A szabályzat 2013.01.01. én lép hatályba és egyidejűleg hatályát veszti a 2008.március 01.-én hatályba lépett, Kockázat Kezelési Szabályzat, valamint a hozzá kapcsolódó intézkedések.

A szabályzat előírásainak be nem tartása az érintett személlyel szembeni fellépést alapozza meg.

Keckemét, 2013.01.01.

Dr. Szigeti László
főjegyző

IV
Megismerési záradék

A dolgozó neve	A dolgozó beosztása	A megismerés dátuma	Aláírás